



XXV. županijsko Natjecanje iz hrvatskoga jezika

29. rujna 2020.

drugi (II.) razred

zaporka

--	--	--	--	--	--

(peteroznamenasti broj i riječ)

broj bodova:

90	
----	--

Upute natjecateljima

1. Ispit se piše 90 minuta.
2. Prije rješavanja ispita treba pažljivo ispuniti listić sa zaporkom (čitljivo i pravopisno točno).
3. Natjecatelj zaporku treba napisati na manju i na veću omotnicu te na prvu stranicu ispita.
4. Ispitne zadatke treba pažljivo pročitati.
5. Treba pažljivo slijediti upute u zadatku.
6. Rješenja treba upisivati kemijskom olovkom crne ili plave boje na za to predviđena mjesta. Tinta se ne smije moći obrisati.
7. U ispitu nije dopušteno precrtavanje, ispravljanje i šaranje (ako postoje nedoumice pri oblikovanju točnih odgovora, treba se koristiti radnim papirom dobivenim od škole).
8. Odgovori ne smiju biti pisani tiskanim slovima.
9. Odgovori trebaju biti pravopisno i gramatički točni.
10. Nakon završetka pisanja ispit, radni papir i manju omotnicu treba staviti u veću omotnicu, koju treba predati članu Povjerenstva.
11. Nakon objave privremene ljestvice poretka natjecatelj ima pravo uvida u ispit i pravo na pismenu žalbu.

Želimo ti uspjeh na Natjecanju!

Županijsko povjerenstvo:

1. _____
(predsjednik Županijskoga povjerenstva)
2. _____
(član Županijskoga povjerenstva)
3. _____
(član Županijskoga povjerenstva)

Napiši na crte odgovore u zadatcima od 1. do 23.

1. Upiši slovo č ili ć.

Sve je zabrinuo djevoj___i___in nestanak i strah se proširio selom. Mnogi vjeruju da je oteta i prestravljeni su izopa___enoš___u takva nedjela. Svi osamljeni osobenjaci odjednom izazivaju sumnju. Potreba za osamom naziva se izop___eni___kim životom, a osmijeh samotnoga prolaznika doživljava se kao ___udljiv___ev podsmijeh.

4	
---	--

2. Napiši točan oblik četiriju podcrtanih riječi koje su netočno napisane.

Dodijeljen mu je još jedan zadatak. Kraljica zapovijedi da kraljeviću sašije novo svečano odjelce. Svakoga je dana morao obavijestiti dvor o napretku. Prijekori redovito stizahu zbog navodna kašnjenja. Sijenka sumnje nadvila se nad staroga krojača. Nije uspijevao raditi brzo kao prije, pa se razgnjevio. Naposlijetku dovrši posao i još jednom dokaže svoje umijeće.

_____, _____
_____, _____

4	
---	--

3. Prepiši pisanim slovima, prema pravopisnim pravilima o pisanju velikoga i maloga početnog slova, dijelove rečenica ispod crte otisnute velikim tiskanim slovima.

Početkom _____ zaputili smo se na sjever _____,
ADVENTA STAROGA KONTINENTA

točnije u Helsinki, glavni grad _____.
ZEMLJE TISUĆU JEZERA

Finska je nordijska zemlja i članica _____ od 1995. godine. Let smo
EUROPSKE UNIJE

kratili rješavajući _____, svoje najdraže mozgalice.
SKANDINAVKE I SUDOKU

Putovanje je dio našega istraživanja _____,
UGROFINSKE JEZIČNE SKUPINE

koje ćemo nastaviti u Budimpešti.

6	
---	--

14	
----	--

4. Odredi oblikotvornu i rječotvornu osnovu podcrtanim riječima. Ne piši spojnice!

Pravobraniteljica je jučer upozorila na neravnopravan položaj stranaka u postupku.

	oblikotvorna osnova	rječotvorna osnova
pravobraniteljica	_____	_____
neravnopravan	_____	_____

4	
---	--

5. Dopuni rečenice riječima koje će sadržavati korijenski morfem zadan u zagradama. Riječ mora biti jezično i smisleno točno uvrštena u rečenicu. Slijedi riješeni primjer!

o) Nakon neprimjerenih povika sukob navijača na tribinama bio je neizbježan. (**bijeg**)

a) Zagovaraju manji broj udžbenika, tj. _____ učeničkih torbi. (**teret**)

b) Članovi društva trude se _____ stare narodne običaje. (**živ**)

c) Posvađali su se i _____ njihovih stajališta nerazrješiva je. (**mir**)

d) Novi ban odluči _____ svoj drevni grad visokim zidinama. (**pas**)

4	
---	--

6. Odredi vrstu podcrtanim riječima.

Koliko bi veselje nastalo kad bi im se otac zimi vratio izdaleka! Samo neka što prije dođe!

koliko	_____
zimi	_____
neka	_____

3	
---	--

7. Napiši podcrtane pridjeve i imenice u nominativu jednine.

Pod prekrivačima, koji su bili nepropusni, pronašao je kablove ispunjene ostrišcima papira. U blizini je ležala i knjižica debela hrpta iz koje su bile istrgnute pojedine stranice.

nepropusni	_____
kablove	_____
ostrišcima	_____
debela	_____
hrpta	_____

5	
---	--

16	
----	--

8. Odredi padež podcrtanim riječima u tekstu. Kratice (N, G, D, A, V, L, I) napiši na crte pokraj riječi.

Zora sviće. Magle se polagano dižu: blijede i nestaje ih. Prva sunčana zraka udara o zidove dvora nakićena prozorima i stupovima, narešena oknima i svodovima, uspravna pokraj valova. Gađa mlado Sunce – zator mraka i utvara – svojim zrakama o te zidove, a u onoj svjetlosti blješti se grobnica Kraljevića Marka – naš Divičin grad!

(Vladimir Nazor, *Istarske priče*)

ih _____ narešena _____ Sunce _____ svjetlosti _____

4	
---	--

9. Oblikuj odnosne pridjeve od zadanih imena.

U Londonu ih je posjetio bivši _____ (**New York**) gradonačelnik, koji je ujedno i _____ (**Oxford**) đak.

2	
---	--

10. Napiši riječima zadane brojeve.

a) 460 _____

b) 1 000 013. _____

2	
---	--

11. Napiši u odgovarajućim padežnim oblicima izraze u zagradama.

Stajali su na žalu i gledali prema _____ (**dvije jedrilice**) koje su u daljini prolazile ispred _____ (**četiri otočići**).

2	
---	--

12. Preoblikuj rečenicu tako da negiraš predikat i zamjenice zamijeniš njihovim antonimima.

Trebalo bi znati sve o svemu.

2	
---	--

12	
----	--

13. Oblikuj nesvršeni parnjak zadanih glagola. Ne mijenjaj ni lice ni broj glagola.

Budući da je voda nastavila _____ (doteći) s planine, riječni se tok nastavio _____ (premjestiti).

2	
---	--

14. Preoblikuj rečenicu tako da prijelazni glagol postane neprijelazni. Ne smiješ ni izmijeniti ni zamijeniti glagol. Rečenica mora imati isti smisao.

Noćima je sanjao daleke i egzotične krajeve.

1	
---	--

15. Odredi lice, broj i glagolski oblik podcrtanim glagolima.

a) Svizac oprezno pròmolī glavu iz jazbine.

lice: _____, broj: _____, glagolski oblik: _____

b) Zahváli im na svemu što su za tebe učinili!

lice: _____, broj: _____, glagolski oblik: _____

2	
---	--

16. Razvrstaj zadane glagolske oblike iz teksta.

Jutros posjetih prijatelja jer sam već tjedan dana, mučen hrvatskom morfologijom, bio imao najstrašnije noćne more. Tako sanjah da sam perfekt koji bi krnjim perfektima htio pridružiti pomoćni glagol da ne budu usamljeni. Bio bih, da me nije bio probudio leden znoj, tako cijelu noć pridruživao oblike pomoćnoga glagola krnjim perfektima, no umjesto toga urlajući probudih ukućane vapajem: „Spasite me ovoga strašnog sna!” „Hrabar mi bio, momče!” viknu djedica utrčavši u moju sobu sa sačmaricom. „Prestrašila me noćna mora”, zaplakah, „i bit ću tužan ne budem li dobio peticu iz ispita iz hrvatske morfologije!” Djedica i ja ponavljasm o je stoga cijelu noć ispitujući se pravila o tvorbi glagolskih oblika.

krnji perfekt: _____

imperfekt: _____, _____

prezent: _____, _____

futur prvi: _____

kondicional drugi: _____

optativ: _____

8	
---	--

13	
----	--

17. Oblikuj glagolski prilog zadanih glagola.

Doživao je upomoć _____ u vlastitu nevinost. (**kleti se**)

Stari je gusar uživao _____ iscrpljenu mornaru. (**izrugivati se**)

2	
---	--

18. Oblikuj glagolski pridjev trpni zadanih glagola. Oblik pridjeva mora biti normativno najprihvatljiviji.

Spomenik je ponovno _____ na glavni gradski trg. (**prenijeti**)

Tek treba biti _____ ukupan trošak njegove restauracije. (**izračunati**)

2	
---	--

19. Svaka rečenica sadržava jednu pogrešku. Napiši netočno napisanu riječ iz svake rečenice u točnome obliku.

a) Jezik Gundulićevih djela učenicima je razgovijetniji od Držićeva.

b) 80-ih godina prošloga stoljeća prvi se puta okušala u radiodrami.

c) Nepoznati autori u zbornik upisahu svoje ljubavne pjesme i prigodnice.

d) Hamletov lik na pozornici nije bio kakva sam zamislio čitajući tragediju.

e) „Željeli bi ljetos u Dubrovniku proučavati renesansu!” povikaše učenici.

5	
---	--

20. Ispiši subjekte i izravne (bliže, direktne) objekte iz rečenica.

Grad pokrivaše gusta zimska magla. Pred očima mu iz tame iskrsavahu slike današnjega dana. Važno je što prije nešto učiniti.

subjekti: _____, _____, _____

izravni objekti: _____, _____

5	
---	--

14	
----	--

21. Ispiši imeničke attribute i apoziciju iz rečenica.

Utakmica je gotovo prekinuta zbog neprimjerenih povika s tribina. Unatoč tomu navijači su do zore slavili pobjedu nad protivnikom. Pojedini navijači, strastveni zaljubljenici u nogomet, slavljenički su se okupali i u fontani.

imenički atributi: _____, _____, _____

apozicija: _____

4	
---	--

22. Pozorno pročitaj tekst i četiri ponuđena vezna sredstva. Uvrsti u tekst odgovarajuća vezna sredstva. Pripazi, jedno je ponuđeno vezno sredstvo suvišno i nije uvrstivo!

U tom slučaju	Jednom riječju	Na sličan način	Unatoč tomu
---------------	----------------	-----------------	-------------

Gluhe osobe jednako su sposobne kao i čujuće osobe i stvaraju snažno povezane društvene skupine. _____ njihove sposobnosti nisu najbolje iskorištene u zajednici i često su izdvojene iz dominantne kulture. _____ čujuće osobe mogu se osjećati isključene iz razgovora gluhih ili se osjećati kao da ne znaju što im je činiti kad su u blizini gluhih. _____, u interesu je svih da se znakovni jezik poučava u školama da bi i gluhe i čujuće osobe mogle odrasti u pojedince koji su sposobni međusobno komunicirati.

3	
---	--

23. Slobodan Novak oblikovao je u romanu *Pristajanje* jezično zanimljiv i stilski obilježen pridjev. Ispiši iz podcrtanoga pridjeva korijenski morfem. Ne piši spojnice!

Dakle, polja su (...) ispoizobrađivana u te cvjetne vrtove i gredice, s palmama, ružama, mladim lukom oko novih kuća, te divovskim glavama zelja ili kupusa (nikad ne znam) iza garaža...

1	
---	--

Zaokruži slovo uz točan odgovor u zadatcima od 24. do 30.

24. U kojoj je od navedenih riječi provedena jotacija?

a) čežnja

b) mržnja

c) nošnja

d) prošnja

1	
---	--

9	
---	--

25. Koji od navedenih pridjeva ne sadržava sufiksadni morfem -š-?

- a) lakši
- b) ljepši
- b) mekši
- d) suši

1	
---	--

26. U kojoj su od navedenih rečenica svi pridjevi upotrijebljeni u točnome obliku?

- a) Tipičan je stih baroknoga razdoblja osmerac.
- b) Sve su to teme njegova rana dramskoga rada.
- c) Pjesnikovu izgubljenu rukopisu nije bilo ni traga.
- d) Vratio se umoran s jučerašnja predstavljanja knjige.

1	
---	--

27. U kojoj je od navedenih rečenica upotrijebljena pokazna zamjenica?

- a) Ma što ti ondje rekli neki pojedinci, nemoj im odati svoju tajnu.
- b) Nitko ne zna kakvim bi te varkama mogli pokušati obmanuti.
- c) Ni pod kojim uvjetom ne pristaj na pogodbu koju ti oni ponude.
- d) Povjeruješ li kojemu među njima, nikomu ne otkrivaj tu naklonost.

1	
---	--

28. U kojoj je od navedenih rečenica netočno napisan prijedlog sa zamjenicom?

- a) Ne srami se preda mnom.
- b) Priljubili su se uza te.
- c) Probijamo se kroza nj.
- d) Tama se nadvila nada nju.

1	
---	--

29. Koja je od podcrtanih riječ u navedenoj rečenici brojevni prilog?

Oko deset minuta prije početka trećega dnevnika vidio je da mu dvadesetak mrava trčkara po trojim hlačama koje su se sušile u dvorištu.

- a) deset
- b) trećega
- c) dvadesetak
- d) trojim

1	
---	--

5	
---	--

30. U kojoj su od navedenih rečenica točno upotrijebljena oba glagolska oblika?

- a) Ako ćete htjeti, ići ćemo u kazalište.
- b) Ako ćete htjeti, budemo išli u kazalište.
- c) Ako budete htjeli, ići ćemo u kazalište.
- d) Ako budete htjeli, budemo išli u kazalište.

1	
---	--

Pozorno pročitaj tekst. Odgovori na pitanja 31., 32. i 33. služeći se podacima iz teksta.

Heraldika (od srednjovjekovnoga lat. *heraldus* – glasnik) pomoćna je povijesna znanost koja proučava postanak grbova, pravila njihova sastavljanja i povijest njihova razvoja.

Prvu pojavu grbova u Europi nalazimo na početku 12. st., kada su tijekom križarskih ratova pojedini feudalci označivali pripadnike svojih četa određenim znakovima i bojama na štitu i zastavi kako bi se lakše prepoznavali među četama drugih feudalaca. Grb su ubrzo počeli upotrebljavati i niži plemići, a zatim i građani, seljaci, cehovi, gradovi itd. Mnogostruka primjena grbova u cijeloj Europi bila je uvjetovana djelomice i nepismenošću, pa je čak i u višim slojevima pečat s grbom služio na ispravama umjesto potpisa. Iako je grb isprva mogao upotrebljavati svaki slobodni čovjek, s vremenom je nošenje grba postalo povlastica plemstva.

Osnovni su elementi grba štit (nositelj simboličke figure) i kaciga. Kaciga s nakitom uvijek se nalazi nad štitom. Dijelovi grba koji označuju status nazivaju se atributima. Atributi mogu biti krune i razna pokrivala za glavu, i svi su ti znakovi postavljeni iznad štita. Za izradbu grbova upotrebljava se samo manji broj boja (crvena, crna, modra, zelena, zlatna i srebrna). Grb može biti sastavljen od više polja u kojima se nalaze različiti simbolički likovi. Kao simboli na štitu služe ili jednostavni likovi (često lav, orao, jelen, konj; ratnik, seljak, redovnik; ljiljan, ruža, stablo; kotač, pero, mač) ili geometrijske figure (šahovsko polje, različite vrste križeva i sl.).

(izvor: mrežne stranice *proleksis.lzmk.hr* i *enciklopedija.hr*)

31. Koja je bila prvotna namjena grbova?

- a) simbol dominacije
- b) sredstvo zastrašivanja
- c) staleška oznaka
- d) sredstvo razlikovanja

1	
---	--

32. Što bi, na temelju teksta, označivao šešir kao dio grba?

1	
---	--

33. Imenuj četiri kategorije koje, prema primjerima iz teksta, obuhvaćaju vrste likova na štitu.

_____, _____
_____, _____

4	
---	--

7	
---	--